

Dierenkliniek De Morette

Mijn paard zijn knie is geblokkeerd, wat nu gedaan?

Tekst: TIM SAMOY - Foto's: Dierenkliniek De Morette

Het zal een aantal mensen al eens overkomen zijn wanneer ze hun paard uit de stal willen halen dat deze met het achterbeen volledig geblokkeerd staat. Uw paard staat met een gestrekt been in de stal en kan geen kant meer op. Op dat moment is het begrijpelijk dat de paniek toeslaat en u onmiddellijk het ergste verwacht. Na de dierenarts te hebben gebeld krijgt u te horen dat het over een geblokkeerde knieschijf gaat of “de knie op slot zit”.

INLEIDING:

Paarden worden aanzien als vluchtdieren. In het wild dienen deze dieren steeds op hun hoede te zijn om niet ten prooi te vallen van anderen. Paarden hebben zich hiervoor aangepast en bezitten daardoor de mogelijkheid om staande te slapen. Door hun knieën op dit moment te blokkeren of “op slot te zetten” gaan ze nooit als een kaartenhuisje neervallen.

Vooraleer we verduidelijking kunnen

geven over dit “op slot zetten van de knie” is een kort overzichtje van de anatomie aangewezen.

ANATOMIE:

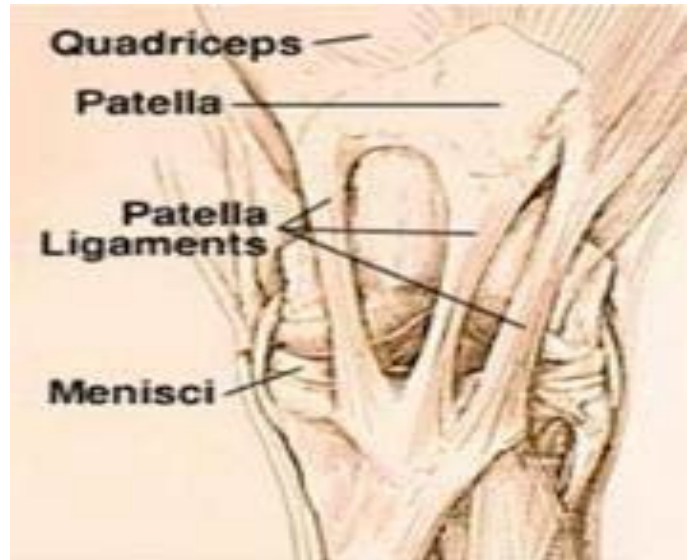
De anatomie van de knie van het paard komt in grote lijnen overeen met die van de mens. Het kniegewricht wordt opgebouwd uit twee beenderige structuren die verbinding met elkaar maken, de femur (of bovenbeen) aan de bovenzijde en de tibia (of

Dierenkliniek De Morette

scheenbeen) aan de onderzijde. Gezien deze twee botstructuren niet perfect op elkaar passen zijn er twee halfmaanvormige kraakbeenflappen (=fibrocartilago) tussen de beenderen, de zogenaamde menisci.) Deze menisci hebben enerzijds een schokbrekende functie en anderzijds de taak om beide botstructuren beter te laten passen op elkaar. Aan de voorzijde van het kniegewricht zit er net als bij de mens een knieschijf, of patella genaamd. De knieschijf schuift tijdens de normale bewegingen tussen de twee rolkammen van de femur (of het bovenbeen).

Aan de bovenzijde van de patella hechten er verschillende grote spierbundels aan, de quadriceps spieren van de achterhand. Onderaan maakt de patella verbinding met de tibiae (of scheenbeen) door 3 grote ligamentaire banden, de patellabanden. Rondom de regio van de knie, het scheenbeen en de sprong bevinden er zich grote spiergroepen aan de voor- en achterzijde ervan. Door deze spiergroepen zal bij het buigen van de knie, de sprong automatisch meebuigen. Dit eveneens bij het strekken. Strecken van de knie geeft automatisch strekken van de sprong.

HET OP SLOT ZETTEN VAN DE KNIE:

Wanneer een paard staande slaapt, haakt hij de knieschijf met zijn binnenste patellaband over de binnenste rolkam van de knie. Hierdoor kan de knie niet meer plooien en zal het paard niet door zijn benen zakken. Bij aanvang van de beweging zal de knieschijf, door middel van spiercontractie van de quadriceps, opnieuw in de groeve tussen beide rolkammen worden gebracht. Zo kan de patella opnieuw tussen de beide rolkammen glijden en het kniegewricht opnieuw plooien. Dit normaal fysiologisch fenomeen kan echter fout lopen wanneer de quadriceps spieren niet meer in staat zijn om de knieschijf op te heffen en terug tussen de kammen te brengen of het been te sterk naar achteren wordt gestrekt. Op dat moment spreken we van een knie die op slot staat of in

Dierenkliniek De Morette

medische termen gezegd een “proximale patella fixatie”.

Het op slot zetten van de knie wordt heel frequent verward met een luxatie van de knieschijf. Een luxatie van de knieschijf is een aangeboren aandoening waarbij de groeve tussen beide rolkammen te ondiep is. Hierdoor verplaatst de knieschijf, meestal naar lateraal van de rolkammen, waardoor het veulen op geen enkele manier op het achterbeen kan steunen. Deze veulens staan steeds in een soort van hyena-houding. Naast de aangeboren afwijkingen van een luxatie van de knieschijf kan dit bij volwassen paarden voorkomen na een trauma.

VOORKOMEN:

Dergelijke aandoening zien we voornamelijk bij jonge paarden die nog onvoldoende conditie hebben. De quadriceps spieren hebben bij deze dieren nog onvoldoende kracht om de knieschijf op de juiste plaats te brengen bij aanvang van de beweging. Paarden met een steile conformatie van het achterbeen zijn eveneens gevoeliger voor dergelijke aandoening. In een aantal gevallen zijn de kniebanden onvoldoende sterk waardoor de knieschijf meer bewegingsvrijheid krijgt en sneller over de binnenste rolkam kan vasthaken.

SYMPTOMEN:

Het op slot zitten de knie zien we voornamelijk bij aanvang van de beweging. Wanneer het paard op dat moment naar voren toe wil stappen blijft er één been gestrekt naar achteren staan met een gebogen kogelgewricht. De paarden gaan op dat moment vaak proberen hun been met een zwaai naar voren te brengen maar meestal zonder succes. Een paniecreactie bij de paarden is op dat moment niet uitgesloten. Dit kan er voor de eigenaars enorm pijnlijk uitzien maar dit is echter niet het geval. Het gaat hier om een zuivere mechanische blokkage die niet gepaard gaat met pijn. Een zwelling van het kniegewricht kan soms wel worden opgemerkt wanneer paarden dit frequent voor hebben.

Wanneer de knie op een bepaald moment losschiet kan het paard dit lidmaat extreem gaan buigen voor één pas. Dit ziet eruit als een hanentred en kan ook wel gepaard gaan met een

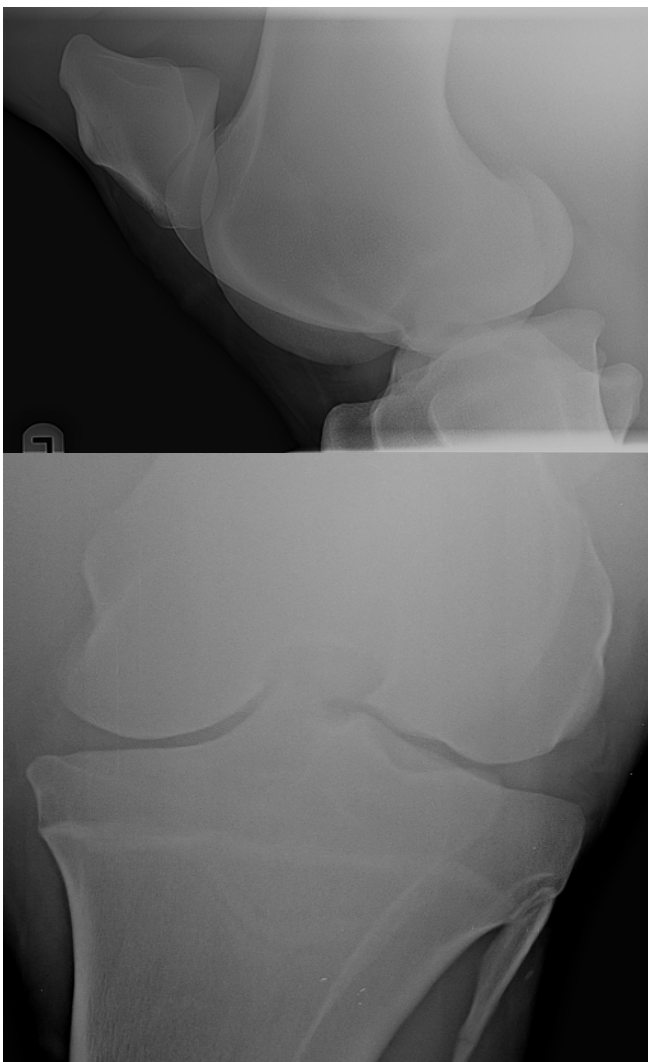

Dierenkliniek De Morette

klikkend geluid bij het losschieten. Een patellafixatie kan eveneens intermitterend voorkomen. Hierbij zien we dat de overgangen tussen draf en galop niet altijd verlopen hoe het moet en er een hapering in de beweging optreedt.

De diagnose wordt gesteld op basis van wat de eigenaars beschrijven en door herkenning van de klinische. Radiografisch onderzoek is echter wel aangewezen om een beeld van knie te krijgen om eventuele andere pathologiën uit te sluiten.

BEHANDELING:

In acute gevallen waarbij het paard geblokkeerd staat in de stal zijn er verschillende mogelijkheden die u als eigenaar reeds kan proberen alvorens de dierenarts te bellen om de knie te deblokken.

Het deblokken van de knie kan reeds optreden wanneer het paard achteruit wordt geduwd of wanneer u met harde kracht aan de staart trekt zodat de quadriceps spieren maximaal moeten samentrekken. Door deze spiercontractie wordt de knieschijf opgetild en kan deze opnieuw tussen de rolkammen schieten. Bijkomend kan door manuele manipulatie de knieschijf terug op zijn plaats worden gebracht. Hierbij dient de knieschijf naar mediaal en beneden te worden gemanipuleerd. Dit is echter niet altijd even makkelijk.

Bij paarden die een intermitterend patellafixatie vertonen zonder enige tekenen van kreupelheid dient er een schema te worden opgesteld om de conditie van het paard te verbeteren. Dit bestaat uit een combinatie van een efficiënt ontwormingsprotocol, voedingsaanpassing, tand-controle en een uitgebalanceerd arbeidsschema.

Het arbeidsschema dient echter steeds individueel te worden aangepast rekening houdend met verschillende factoren. Dagelijks longewerk is aangewezen maar dient aangepast te zijn

Dierenkliniek De Morette

Het doorsnijden van de patellaband veroorzaakt instabiliteit van het kniegewricht.

voor de leeftijd en type van het paard. Boxrust is sterk af te raden en permanente weidegang kan het probleem verbeteren.

Naast een aangepast arbeidsschema is correctief bekappen een bijkomende noodzaak. Paarden met patellafixatie hebben vaak een verhoogde binnenwand van de achterhoeven. Men dient deze binnenwand in te korten zodat er minder snel fixatie kan optreden.

Er kan ook wel een irriterende stof, zoals iodine, in de patellabanden gespoten worden om een ontstekingsreactie te induceren waardoor de banden “verlittekenen”. Hierdoor worden ze korter en minder flexibel en kan de knieschijf minder makkelijk op de binnenste

rolkam blijven vastzitten. Het gevaar van dergelijke behandeling is dat de ontstekingsreactie, die wordt uitgelokt, te hevig is en de functionaliteit van de patellabanden in het gedrang kan komen. Bijkomend gevaar is de aantasting van het gewricht door de irriterende stof.

Bij paarden die een permanente blokkage van de knie hebben, waarbij alle conservatieve behandelingen reeds zijn uitgevoerd zonder succes, kan een chirurgische interventie een oplossing bieden. De binnenste patellaband, die verantwoordelijk is voor het op slot zetten van de knie, wordt dan doorgesneden met behulp van een tenotoom (een gebogen mesje). Deze ingreep is vrij eenvoudig en kan zelfs op het staande paard worden

Dierenkliniek De Morette

uitgevoerd. Het is echter wel niet zonder complicaties. Dergelijke chirurgische interventie verhoogt de kans op artrose van het kniegewricht door instabiliteit. Tevens kan er fragmentatie van het onderste deel van de knieschijf optreden na deze chirurgie. Dergelijke chirurgische ingreep wordt dus slechts enkel aangeraden bij niet-sportpaarden of wanneer de knie permanent op slot staat.

PREVENTIE:

Zoals voor elke aandoening, is voorkomen steeds beter dan genezen. Er zijn verschillende managementsmogelijkheden die de kans op een patellafixatie drastisch verminderen. In eerste instantie is de algemene gezondheid zeer belangrijk. Paard die zich optimaal in hun vel voelen, gaan niet te kampen hebben met conditionele problemen of gewichtsverlies.

Naast de algemene gezondheid is het regelmatig bekappen van de hoeven een must. Dit is zelfs van cruciaal belang voor andere mogelijke aandoeningen, zoals standafwijkingen.

Tijdens de opfok is regelmatige beweging de sleutel tot succes en het voorkomen van problemen.

Voor verdere informatie kan u steeds terecht bij:

Samoy Tim, MVSc
tim.samoy@demorette.be

Dierenkliniek De Morette Cvba

Edingsesteenweg 237

B-1730 Asse

- tel. + 32-0-24 54 10 00
- fax + 32-0-24 53 09 07
- email : info@demorette.be